

РЕЦЕНЗИЯ

**по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“
по направление 2.1. Филология (Славянски езици. Съвременен руски език –
фонетика и графика), обявен в ДВ, бр. 83 от 17.10.2017 г.**

Рецензент: доц. д-р Силвия Атанасова Петкова,
Катедра по руски език, ФСлФ, СУ „Св. Климент Охридски“

В конкурса за професор, обявен за нуждите на Катедрата по руски език във Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“, единствен кандидат е доц. д-р Татяна Игоревна Алексиева.

Прегледът на документацията, предоставена на Научното жури, показва, че тя напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Доц. д-р Татяна Алексиева има богата академична биография. След като завършва през 1980 г. специалност *Руска филология* в СУ „Св. Климент Охридски“, тя започва работа като хоноруван преподавател в Катедрата по руски език към Факултета по славянски филологии на СУ. През 1987 г. тя е назначена с конкурс като редовен асистент в същата катедра, а през 1991 г. става старши асистент. Важен етап в професионалното развитие на Т. Алексиева е нейната задочна докторантура в Катедрата по обща и приложна лингвистика на Московския държавен университет „М. В. Ломоносов“ под научното ръководство на проф. д-рн Любов Златоустова – изтъкнат специалист в областта на експерименталната фонетика. След като през 1995 г. успешно защитава дисертацията си на тема *„Описание на прозодичните единици в руския и българския език“*, Татяна Алексиева получава образователна и научна степен „доктор“ (PhD). През същата година тя става главен асистент, а през 2005 г. е избрана за доцент по фонетика на съвременния руски език с хабилитационен труд на тема *„Структура и прозодична характеристика на фонетичната дума в руската и българската подготвена и спонтанна реч“* (публикуван като монография през 2004 г.).

Т. Алексиева е сред водещите преподаватели в Катедрата по руски език на СУ. От 2003 г. до днес тя е титуляр на задължителния теоретичен курс по *Съвременен руски език – фонетика* (в бакалавърската програма на специалност *Руска филология*). Чете също така лекции по дисциплините: *Устен превод* (ОКС бакалавър), *Съпоставителна фонетика и Рекламен дискурс и превод* (ОКС магистър, програма „Език. Култура. Превод“). В модула на магистърската програма за неспециалисти тя води задължителния лекционен курс *Съвременен руски език* (фонетика, лексикология, морфология, синтаксис). Важно е да се отбележи, че от началото на своята преподавателска кариера до днес доц. д-р Т. Алексиева нито за момент не губи интерес и към обучението по *Практически руски език*. Тя е основен преподавател по тази дисциплина в III и IV курс РФ, а натрупаният учебно-методически опит намира отражение в написаните от нея учебници и учебни помагала. Била е научен ръководител на 8 успешно защитени магистърски тези на студенти от магистърска програма „Език. Култура. Превод“. Т. Алексиева винаги е била изключително всеотдайна в работата си – неслучайно тя е сред най-обичаните и уважавани преподаватели в специалността. Благодарение на респектиращата си ерудиция и преподавателския си талант тя съумява да поддържа у студентите траен интерес към руския език и лингвистиката като цяло. Нещо повече, доц. Алексиева успява да активизира и творческите им прояви – под нейно ръководство през 2014 г.

представителна група на студентите русисти от СУ печели 3-то място на III Европейски студентски фестивал „Друзья, прекрасный наш союз!“ в Белград, Сърбия.

През периода 1987 – 2000 г. в рамките на договор между Софийския университет и Университета в Лийдс (Великобритания) Т. Алексиева преподава руски език на групи британски студенти, обучаващи се у нас. През 1997 г. тя е поканена като гост-преподавател в Университета в Лийдс, където изнася цикъл от лекции и участва в разработването на съвместни учебни програми.

През годините Т. Алексиева непрекъснато се стреми към разширяване на компетенциите си. Тя има 2 научни специализации в Москва (Русия) – в Института по руски език „А. С. Пушкин“ и в Московския държавен университет „М. В. Ломоносов“. Завършва и редица други специализации и курсове за допълнителна квалификация на преподаватели по руски език, организирани от Руския културно-информационен център, Дома на Москва в София, Министерството на образованието и науката, Столична библиотека и др.

Проектната дейност на доц. д-р Т. Алексиева е много активна и разнообразна. Тя е съръководител на финансирания от НИД на СУ проект *Научна конференция с международно участие "Русистиката днес: традиции и перспективи"*, посветена на 70 години от създаването на специалността *Руска филология в СУ* (2016 г.). Плод на тясното ѝ сътрудничество с Руския център към Столична библиотека е участието ѝ в четири проекта, които са свързани с организацията на престижни международни научни форуми, осъществени с финансовата подкрепа на Фондация „Русский мир“ (2012, 2013, 2014 и 2015 г.). Принос към русистиката в международен мащаб е и дейността ѝ като член на Организационния и програмния комитет на XI международен конгрес на МАПРЯЛ (Варна, 2007 г.). Бих искала специално да открия работата на доц. Т. Алексиева по 2 много перспективни европейски проекта. През 2008 – 2010 г. тя е участник в европейския проект *Languages and Integration through Singing*, в резултат на който е създаден иновативен образователен продукт – мултимедийният курс „Учете руски език с песни“. От значение за синхронизирането на българското образование с европейското е участието на Т. Алексиева в проекта *Подобряване на качеството на общото образование*, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Европейския социален фонд на ЕС (2012 – 2013 г.). Това, че от 2017 г. тя е представител на страната ни в Съвета по допълнителна образователна програма „Руски език като чужд“ към Санкт-Петербургския държавен университет, може да се разглежда като продължение на нейната проектна работа в международен план.

Ще обърна внимание и на друг не по-малко важен аспект от професионалната дейност на доц. д-р Татяна Алексиева – ефективното ѝ взаимодействие с държавните образователни институции. Като експерт в областта на русистиката доц. Татяна Алексиева има големи заслуги за успешната подготовка и провеждане на двете основни кампании на МОН, свързани с руския език – ученическата олимпиада и държавния зрелостен изпит (ДЗИ). В продължение на 16 години тя неизменно е член на Националната комисия за организиране и провеждане на олимпиадата по руски език (областен и национален кръг), а от 2008 г. насам е ангажирана и с отговорната задача да оценява качеството на изпитните материали за ДЗИ по руски език.

Заслужава да се отбележат и успехите на доц. Алексиева в административно-ръководната дейност. От 2012 г. до днес тя е ръководител на Катедрата по руски език във ФСлФ на СУ „Св. Климент Охридски“. На тази длъжност тя работи неуморно за разширяването на сътрудничеството на катедрата със сродни научни звена, както и с посолството на Руската федерация в България, Руския културно-информационен център и Дома на Москва в София. Т. Алексиева е инициатор и организатор на множество събития, издигащи престижа на русистиката в Софийския университет. Тя е

избирана на ръководни постове и в професионалните сдружения на русистите на градско и национално равнище – през периода 2002 – 2004 г. е председател на Софийското дружество на русистите, а през 2014 – 2016 г. е член на управителния съвет на Българската национална мрежа на преподавателите по руски език и култура.

Всичко казано дотук говори за широкия обхват на дейността на доц. д-р Татяна Алексиева, която е едно от утвърдените имена в българската русистика. Признание за това е фактът, че тя е носител на няколко престижни награди: медал „А. С. Пушкин” за заслуги в разпространението на руския език по света (2017 г.), награда „Златна муза” за високи творчески постижения и принос в развитието на българо-руските културни връзки (2015 г.) и почетен знак „За дружба и сътрудничество”, връчен от Россътрудничество за активна работа в областта на международното хуманитарно сътрудничество и принос в популяризирането на руския език и култура в България (2013 г.).

Списъкът на научните трудове на Т. Алексиева включва общо 45 заглавия (2 монографии, студии и статии). Тя е автор и на множество хроники, обзори, учебници и учебни помагала, речници и др.

Научната продукция, с която доц. Т. Алексиева участва в настоящия конкурс, включва 1 монография, 15 статии и 11 учебника и учебни помагала (10 от които в съавторство). Тематиката на представените научни публикации обхваща фонетиката и графиката на съвременния руския език, както и методиката на преподаване на руски език като чужд.

Централно място сред трудовете на доц. д-р Татяна Алексиева в областта на **фонетиката на съвременния руски език** заема монографията *Явления хезитации в русском спонтанном дискурсе* (София, изд-во *Парадигма*, 2017 г.), която беше обсъдена като хабилитационен труд на разширено заседание на Катедрата по руски език на 07.09.2017 г.

Трудът е посветен на едно от слабо проучените в русистиката явления – хезитациите (речевите колебания), реализиращи се в различни форми в *устния спонтанен дискурс*. Тъй като за този тип дискурс са характерни специфични механизми на структурна организация, които не могат да бъдат разкрити с инструментариума на традиционната лингвистика, авторката с основание избира широк интердисциплинарен подход, съчетаващ аналитичните процедури на фонетиката с тези на психолингвистиката, дискурсия анализ, семантиката и прагматиката. Благодарение на това тя успява да изследва както материалния, така и мотивационно-съдържателния аспект на продуцирането на естествената реч. Като фокусира вниманието си върху прозодията на звучащата фраза, Т. Алексиева търси отговор на въпроса как проявите на хезитация се съотнасят със структурирането на изказването, с особеностите на делимитацията на суперсегментно равнище, с ритмиката и прозодичната проминентност.

Първа глава на монографията разглежда теоретичните основи на анализа на спонтанния дискурс. Несъмнено достойнство на тази част от монографията е начинът, по който е разкрита спецификата на устно-речевия дискурс и са систематизирани различията между него и писмения дискурс с оглед на тяхното пораждање и структуриране. Дефинирайки спонтанния дискурс като вид комуникация, при която планирането (формирането на „вътрешната програма“) и продуцирането на речта протичат синхронно, авторката подчертава, че този вид дискурс има своите прозодични и структурни особености, и предлага своя коментар по спорния въпрос за неговата сегментация. Напълно подкрепям застъпеното от нея становище, че дистрибуцията и функционирането на паузите в потока на речта служат като средство за маркиране на границите между ритмико-синтактичните единици, а появата им е външно отражение

на когнитивните процеси, свързани с избора на езиковите ресурси, с планирането на изказването и самоконтрола от страна на говорещия.

Във *Втора глава* Т. Алексиева със забележителна вещина изяснява понятието хезитация, като по този начин сложният обект на изследване придобива отчетливи очертания. Тук откриваме детайлен преглед на съществуващите подходи при анализа на хезитациите, представени в англоезичната и руската лингвистична литература. Несъмнен принос в теорията на устния дискурс е предложената от авторката таксономия на хезитациите и начините за тяхната реализация, която се основава на приетата от нея широка трактовка на явлениято. Намирам за особено полезна за по-нататъшните изследвания на устния дискурс представената тук класификация на видовете паузи, която служи като база за разкриване на тяхната функционална натовареност в потока на речта. Впечатляваща е компетентността, с която доц. Алексиева коментира статута на дискурсивните маркери в рамките на различните теоретични парадигми.

В *Трета глава* върху богат емпиричен материал са анализирани средствата за хезитация, използвани: 1) при планиране на речевата програма, 2) при речеви затруднения и корекции. Важен приносен момент откривам в проученото взаимодействие на прозодичните и лексикално-граматичните средства. Заслужават внимание регистрираните от Т. Алексиева разновидности на реализация на паузата на границата на синтагмите, сред които: реална (незапълнена) пауза, пауза, запълнена с гласноподобни звукове, разтегляне на инициалния или финалния звук, редупликация на инициални сегменти или сричка в думата. Несъмнен научен интерес представлява разкритата от авторката тенденция предлозите и съюзите да служат като средство за съединяване на речевите фрагменти на локално кохерентно равнище.

Осъщественият анализ на маркерите за автокорекция също има приносен характер. Представена е оригинална класификация на типовете корекция на сегментния състав на изказа. Сред тях от особен интерес е „разкъсването“ на лексикалната единица, съпроводено от незапълнена или запълнена пауза. Според наблюденията на доц. Т. Алексиева, обект на автокорекция могат да бъдат и нарушенията в изграждането на морфосинтактичните структури, както и смяната на стилистичния регистър.

Прецизно реализираният функционален анализ дава възможност на авторката да стигне до важната констатация, че автокорекциите могат да бъдат ориентирани към: 1) регулиране на качеството на предаваната информация (семантична корекция); 2) възстановяване на качеството на речта (фонетико-прозодична и граматична корекция). От първостепенно значение е и изводът, че пълният контрол над речта е невъзможен, тъй като процесът на генериране на спонтанният дискурс не протича гладко, а на тласъци, определени като рекурентни фази. Често пъти, пристъпвайки към речевия ход, говорещият има само смътна представа за крайния продукт на речта. Т. Алексиева представя неоспорими аргументи в полза на тезата си, че появата на хезитациите се дължи на рекурсивния характер на пораждането на речта – то се състои от цикли, в които се добавя информация, отстранява се несполучливо подадената информация и се преструктурира изказването.

Сред хезитационните средства, които се разглеждат в монографията, следва да бъде откритоена и групата на дискурсивните маркери, свързани с търсенето на подходяща езикова единица. Авторката стига до стойностни изводи относно техните функции: маркиране на проблемните точки в процеса на генериране на речта, предотвратяване на нежелателно прекъсване на комуникацията и осигуряване на правилна рецепция. В резултат на задълбочен лингвистичен анализ Т. Алексиева установява, че маркерът *это* и конструкцията *это самое* са сред най-активните хезитативи, служещи за препаративна замяна. В същата група изпъква и конструкцията с местоименен

компонент *как ego (ee, ix)*, в чийто състав липсва, но се подразбира глагол за назоваване. Приветствам решението на авторката да включи в изследването на вариантите на употреба на тази конструкция количествен анализ на корпусни данни. Оказва се, че формата *как ego* е най-широко представена (в 55,1% от анализирания контексти) в сравнение с другите два варианта. Т. Алексиева констатира, че говорещият разчита на този хезитатив, когато предстоящата порция на дискурса не е напълно планирана граматически. За пръв път в русистиката се изследва комбинаториката на средствата за препаративна замяна, и по-точно тяхната съчетаемост с други дискурсивни маркери (*ну, вот, там, вот такое, значит* и др.).

Трябва да се отбележат и ценните резултати, получени при анализа на маркерите, определени като „информационен спам“: *так сказать, типа, как бы* и др. Авторката например установява, че в спонтанната реч маркерът *как бы* може да изпълнява функцията на оператор за смекчаване на категоричността на оценката, но съществуват и други контексти, в които този маркер се „промъква“ в речта по инерция, като се артикулира автоматично. Важно е направеното уточнение, че при тази употреба *как бы* губи прозодичната си проминентност и претърпява постепенна клитизация.

Осъщественото от Т. Алексиева изследване убедително доказва, че хезитативните средства като цяло не са пречка за успешната комуникация, а имат важна роля за структурирането на спонтанния дискурс, като сигнализират на комуникативния партньор за временни затруднения в пораждането на речта и дават възможност на говорещия да си спомни нужната дума или израз, да формулира по-добре мисълта си или да осъществи следващия етап на планирането.

Статиите на доц. Т. Алексиева в областта на фонетиката показват, че научните ѝ търсения се простират в широк диапазон.

Част от тях са свързани с темата на монографията и позволяват да се проследи пътят, който авторката изминава в посока на: 1) изясняване на основните понятия и категории, необходими за многоаспектния анализ на хезитациите в руската устна реч – вж. *О явлениях хезитации в спонтанном дискурсе* (1.5); 2) уточняване на критериите за класификация и функционалните характеристики на отделните групи маркери за хезитация – вж. *Маркеры автокоррекции в спонтанной речи* (1.11) и *Вроде как бы так сказать, или о так называемом спаме в спонтанной речи* (1.12).

Изчерпателно и със забележителна лингвистична осведоменост Т. Алексиева обсъжда и някои по-обща въпроси на изследването на устната реч. В публикацията си *К проблеме сегментации устно-речевого дискурса* (1.3) тя определя релевантните характеристики на устния дискурс, засягащи сегментната му организация, и осветлява механизмите за построяване на изказването, в това число разгръщането на смисловата структура по блокове и формирането на корелации с тях дихателни цикли. На строежа и прозодичната специфика на руската и българската фонетична дума е посветена статията *Просодия слова в устном дискурсе* (1.4). В нея авторката се спира на структурните модификации, които претърпява фонетичната дума в спонтанния дискурс. Като принос към руско-българската съпоставителна фонетика могат да бъдат окачествени изведените на базата на експериментален (перцептивен и акустичен) анализ общи за двата езика закономерности в разглежданите фонетични процеси.

В две от своите статии доц. Алексиева съсредоточава вниманието си върху прозодичните особености на звучащата реч в различните дискурсивни жанрове. В *Речевые сигналы и акцентно выделенные слова в устном деловом тексте (на материале русского языка)* (1.2.) тя проявява тънък изследователски усет при проучването на автентични устни делови текстове, като разкрива същественото влияние, което оказват ситуативно-прагматичните фактори върху прозодията на структурно-композиционните елементи на текста – речевите сигнали и акцентно

откритите думи. Изключително интересно ми беше да се запозная с наблюденията на Т. Алексиева върху прозодията на рекламния дискурс, които се съдържат в статията *Прозодическите характеристики текста реклами* (1.10). Като изтъква важната роля на ритъма в структурирането на текста в руските аудио- и видеореклами, авторката блестящо обосновава тезата си, че в тях делимитацията на речта до голяма степен се определя от модално-емфатични фактори. Прави впечатление прецизността на извършения анализ на акцентно-ритмичната структура, тоналното оформление и темпоралните характеристики на синтагмата в рекламния текст. За убедителността на получените резултати спомага и нагледното им представяне в диаграми и таблици. Установена е широка гама от прозодични модели и фонични техники, прилагани в звучащия рекламен дискурс. Считаю, че разработената в тази статия проблематика открива пред Т. Алексиева нови хоризонти за едно цялостно изследване (защо не и монографично) на сегментната архитектуроника и мелодиката на руския рекламен текст.

Друга тематична група формират публикациите, посветени на фонетичния аспект на обучението по руски език като чужд. В статията *Фонетически аспект в обучении българских студентов-русистов* (1.7, написана в съавторство с Е. Раденкова) е анализиран богат езиков материал, който позволява да бъдат установени типичните грешки, допускани от българите поради интерференция от фонетичен и перцептивен характер. Изтъкнато е значението на прогнозирането на езиковата интерференция за изграждането на правилни артикулационни навици. Сходна проблематика се обсъжда и във *Фонетическая интерференция в речи студентов-русистов* (1.9), където намирам за особено полезна изведената въз основа на различията в структурирането на руската и българската фонетична дума типология на отклоненията от руската фонетична норма, които създават усещането за акцент в речта на изучаващите руски език.

Безспорен научен интерес представляват и публикациите на доц. Т. Алексиева, посветени на проблемите на **съвременната руска графика** – една научна област, която доскоро оставаше извън ползването на българските русисти.

Динамичните процеси, които протичат през последните няколко десетилетия в руската писменост и намират ярко отражение в интернет комуникацията, са проучени в статията *Игра с графикой в Рунете* (2.1). Авторката обръща внимание на факта, че с появата на новия феномен *писмена разговорна реч* (в чатове, форуми и др.) по принцип консервативната система на руската графика претърпява съществени изменения. В реалните условия на общуването в Рунет (рускоезичния интернет) тя непрекъснато се допълва със знаци от други графични системи (най-вече от латиницата), както и с широк спектър от параграфемни елементи (цифри, символи, препинателни знаци и др.). Т. Алексиева дава своя принос в изследването на проблема, като извежда типове сходства, на които се базира субституцията на традиционните графемни с цифри и символи: 1) външна прилика на графемата с цифрата/символа, 2) сходство на звука, означаван с графемата, и началния звук в числителното, означавано с цифрата, 3) звукова прилика на числителното, означавано с цифрата, със сричка от думата приемник. Данните от осъщественото изследване сочат, че играта с графиката позволява да се открият комуникативно значими фрагменти на изказа и му придават допълнителни модално-емфатични нюанси.

Навлизането на латиницата в съвременната руска писменост е обект на анализ в публикацията *Об использовании иноязычной графики в Рунете* (2.2). Разграничават се три начина за инкорпориране на латинските графемни в буквената структура на руската дума: дефисация, апострофизация и шрифтово открояване. Съвсем закономерно авторката се спира и на въпроса доколко е уместно използването на латиницата при създаването на полиграфиксати, като разглежда конкретни случаи на неуместна игра с графиката. Особен интерес според мен представлява анализът на графичните

новообразувания, получени чрез наслагване на чуждоезична лексема върху част от руска дума, което води до преосмисляне на значението на изходната дума в контекста на изказа. Например неолексемата *OILugarx* се интерпретира като „нефтен магнат“, *ARTмосфера* – като „естетична атмосфера“, а *SOSedu* – като „зов за спасение от неприятни съседи“. Присъединявам се към извода на Т. Алексиева, че в наши дни е по-коректно да се говори не за експанзия на латиницата, а за процес на активно взаимодействие между елементите на две графични системи.

Статията *О взаимодействию кириллицы и латиницы в современной письменной коммуникации* (2.3) се фокусира върху начините за образуване на графични хибриди, съставени от латински и кирилски букви, а именно: 1) включване само на една латинска литера в структурата на руската дума; 2) вграждане на смислообразуващ чуждоезичен компонент, изписан на латиница, в руската лексикална единица. Т. Алексиева внимателно проучва разновидностите на взаимодействие на руската графика с латинската в рамките на графичните новообразувания и стига до важния извод, че в основата на формирането на графичните хибриди стоят два типа езикови явления, мотивирани от звуково сходство: омонимията в рамките на думата и междуезиковата омофония. Наблюденията на авторката върху трудностите, които срещат студентите, изучаващи руски език като чужд, при възприемането на графичните хибриди, предлага един нов ракурс на изследване, свързан с интеркултурната комуникация. От съществено значение е констатацията на Т. Алексиева, че в редица случаи адекватната интерпретация на значението на графичните хибриди в контекста на изказването изисква реципиентът да бъде запознат с прецедентните знаци и културните конотации.

В *Графогибридикация как отражение демократизации языка в коммуникативном пространстве Рунета* (2.4) подробно се разглеждат вариантите на графична игра, използвани за създаване на експресия в електронната комуникация. Изследването е съсредоточено върху комуникативно-прагматичния аспект на графичните манипулации. Специално внимание заслужават анализиранията случаи на графична метафора, разчитащи на асоциациите които поражда използването на символи в графичния състав на руските думи (например *рабочее место*, *бесплатно*), както и на така наречената нелинейна деривация, при която извършената замяна на кирилската графема с латинска води до семантично изместване. Т. Алексиева не пропуска да потърси и причините за комуникативния неуспех, възникващ при нееднозначното възприемане на някои от регистрираните графични новообразувания.

В публикациите си в областта на **методиката на преподаването на руски език като чужд** Т. Алексиева разглежда песните като дидактично средство, което крие значителен потенциал от гледна точка на повишаване на мотивацията на изучаващите руски език. В статиите *Об использовании песен в обучении иностранному языку* (1.6) и *Мультимедийный курс в рамках проекта "Languages and Integration through Singing"* (1.8) тя споделя опита си от работата с рускоезичен песенен материал и предлага оригинален модел на лингводидактичното му описание.

Завършвайки обзора на научните публикации на доц. д-р Т. Алексиева, стигам до извода, че те отговарят на най-високите критерии за езиковедски трудове и представят авторката като лингвист с разностранни изследователски интереси и сериозни постижения в редица направления на русистиката.

Много солидна е и учебно-методическата продукция на кандидатката в настоящия конкурс. Тя включва 13 учебника и учебни помагала, повечето от които са написани в съавторство (в случая това е преимущество, тъй като практиката показва, че в тази област най-добри резултати се постигат именно чрез екипна работа). С високия си професионализъм и богатия си преподавателски опит доц. Татяна Алексиева допринася за развитието както на университетското образование по руски език (с 2 учебни

помагала: по превод и тестове за подготовка на кандидат-студенти), така и на обучението по руски език в средните училища. В продължение на години тя участва като водещ автор в колективи, създаващи комуникативно ориентирани учебници по руски език. Учебните системи *Я знаю на отлично русский язык* (за 9, 10, 11 и 12 клас), *Конечно!* (за 5 и 6 клас) и *За да знам повече в 5 (6, 7) клас. Руски* са разработени в съответствие с най-съвременните подходи в практиката на чуждоезиковото обучение и могат да бъдат определени като ценен, мотивиращ креативността на учениците източник на знания. Те с успех се използват в системата на средното образование в България и отзивите за тях са много добри.

Адмирации заслужава и лексикографската дейност на Т. Алексиева. В продължение на 7 години тя участва в създаването на двуезични речници – немско-руски, англо-руски и руско-английски (издадени съответно в Щутгарт и Москва), както и на руско-български/българо-руски разговорник (издаден в София). Всички те са съобразени с актуалните тенденции в лексикографската практика.

Справката за многобройните цитирания на публикациите на доц. д-р Татяна Алексиева потвърждава наблюденията ми, че тя са ползва с голям авторитет в научните среди у нас и в чужбина.

В заключение ще обобщя, че представените за участие в конкурса лингвистични трудове имат висока научна стойност и се отличават с новаторство и респектираща изследователска задълбоченост. Учебно-методическата, лексикографската, проектната и експертната дейност на кандидатката също е изключително плодотворна. Всичко това ми дава основание с пълно убеждение да гласувам положително за избирането на **доц. д-р Татяна Игоревна Алексиева** на академичната длъжност „професор” по професионално направление 2.1. Филология (Славянски езици. Съвременен руски език – фонетика и графика).

Рецензент:

София, 02.03.2018

(доц. д-р Силвия Петкова)